

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület

1. Vezetői összefoglaló

1.1. Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

Széles körben ismert és elismert, új gazdasági-közösségi-földrajzi egység létrehozása „Zagyvaság” néven, melynek alapját képezi az értékek, termékek és szolgáltatások közös származási helye.

1.2. Főbb célkitűzések

1. a természeti környezet és a vidék állapotának megőrzése, javítása
2. az életminőség javítása, falufejlesztés
3. a fogyasztás alapú mezőgazdasági termelés hagyományainak fenntartása, megőrzése, a kor színvonalának megfelelő adaptálása
4. a humán erőforrás fejlesztése
5. a szolgáltatások és innováció támogatása a települések fejlődését elősegítő mikrovállalkozások ösztönzésével
6. partnerség elvén működő turisztikai fejlesztések és marketing
7. megújuló energia hasznosítása
8. induló mikrovállalkozások ösztönzése (piackutatás, tanácsadás)

1.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja

Az ÚMVP Irányító Hatóságának 6/2011 (II.4.) közleménye alapján a LEADER Helyi akciócsoportoknak felül kell vizsgálniuk a 2007-2013-as programozási időszakra vonatkozó, 2008-ban elkészített, 2009-ben felülvizsgált Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájukat (továbbiakban HVS).

A HVS elsődleges célja a helyi fejlesztési igények felmérése, és azokra olyan válaszok megfogalmazása, melyek hozzájárulnak a vidék sajátosságainak megfelelő fejlesztéshez, valamint elősegítik a LEADER és egyéb források hatékony felhasználását.

A HVS végrehajtása során eddig elért eredmények, a gazdasági, társadalmi helyzet változása, valamint a LEADER program végrehajtására vonatkozó egyéb feltételek változása, és a forrásallokációban is tükröződő célrendszer prioritásainak lehetséges módosulása indokoltá teszi a HVS felülvizsgálatát.

1.4. A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságának 6/2011 (II.4) számú közleményében megfogalmazottak alapján megalakult a Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatáért felelős tervezői csoportja. Időterv szerint 2011. február 7-március 11-ig elvégezték a Helyi Vidékfejlesztési stratégia általános felülvizsgálatát.

A tervezői csoport projektgyűjtő fórumokat szervezett a LEADER HACS által lefedett valamennyi településén, a helyben szokásos módon meghirdetve, továbbá a Zagyvaság honlapján, személyre szóló e-mailben, illetve az Iparkamara adatbázisán keresztül valamennyi vállalkozóhoz is eljuttatva a meghívást.

A HVS felülvizsgálat alatt 2011. március 27-ig folyamatos konzultációs lehetőséget biztosítottunk a HACS munkaszervezetének irodájában (3000 Hatvan, Balassi Bálint út 3.).

A 13 helyszínen megtartott fórumon összesen 131 fő vett részt, ebből 75 fő a civil-, 32 fő a közsféra, és 24 fő az üzleti sféra képviselőjében. Összesen 45 db projektötlet gyűlt össze.

1.5. A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások

A HVS felülvizsgálata során új igényként, új célterületként fogalmazódott meg a megújuló energia hasznosítása a térségben.

Egy fenntartható jövőt megalapozó gazdasági modellben az energiatakarékosság, az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások fokozott felhasználása és a saját erőforrások előtérbe helyezése meghatározó jelentőséggel bírnak.

A megújuló energiaforrások területén jelentős számú alacsony képzettséget igénylő új munkahely teremtésére, megtartására van lehetőség, - elsősorban a mező- és erdőgazdaságban és a hátrányos helyzetű településeken - a biomassza begyűjtésével, az energiaültetvényeken történő gazdálkodással.

Az alternatív energia felhasználás tekintetében több szempont figyelembe vehető, annak függvényében, hogy az egységnyi támogatási összegre eső energiamennyiség;

- CO₂ kibocsátás csökkentés;
- hulladékok energetikai hasznosítása;
- GDP növekmény;
- munkahely-teremtés;
- egyéb környezeti-társadalmi előny kerüljön maximalizálásra.

A térségben a napenergia felhasználása több településen is szóba került a fórumokon. A napenergia aktív hasznosításának két módja: a napenergia termikus hasznosítása illetve a napenergia villamos energia-termelés célú hasznosítása. A napenergia termikus hasznosításának elterjedt és jellegzetes eszközei az épületek besugárzott felületére (tetőre) szerelt napkollektorok. Tekintettel arra, hogy hazánkban az eddig felszerelt napkollektorok felülete csak töredéke a napkollektorok telepítésére hazánkban alkalmasnak tartott felületnek, jelentős mértékű fejlesztés várható ezen a területen.

A termikus napenergia-hasznosító berendezések leggazdaságosabban használati meleg víz (HMV) előállításra alkalmasak, éves átlagban 30-50%-os hatásfokkal hasznosítják a napenergiát. A legnagyobb besugárzási időszakban a szezonálisan hasznosítás hatásfoka elérheti a 90%-ot is, ezért a szezonálisan üzemelő létesítményekben a legjobbak az alkalmazás lehetőségei (melegvíz-előállítás, medence-fűtés). Azonban a komplex (melegvíz-előállítás, fűtésrészegység, megújuló energiaforrások kombinálása) termikus hasznosítás egész évben hatékonyan működő energiaforrás lehet. A napkollektoros rendszerekben jelentős szerepe van az energiatárolóknak.

Villamos energia tekintetében az egyik irányzatot a fotovillamos napelemek jelentik, amelyek a napsugárzást közvetlenül alakítják át villamos energiává. A másik irányzatot a különböző naphőerőművek képviselik, amelyek a hagyományos hőerőművek hő-mechanikai energia átalakítás termodinamikai körfolyamatán alapulnak.

A termikus napenergia-hasznosítás területén leginkább a családi házas, a közintézmények, és önkormányzati létesítmények meleg vízellátása, a fotovoltaikus napelem-rendszerek tekintetében a kettős hasznosítás fog leginkább előnyt élvezni, azaz a legfontosabb cél a saját energiatermelés, amelyet a többlet zöldenergia értékesítés egészíthet ki. A fotovillamos eljárás a jövőben is elsősorban a villamos energiával el nem látott területek (országutak, tanyák) ellátásában játszhat szerepet, mert itt a napelemes autonóm áramforrás összességében olcsóbb lehet, mint a hálózati csatlakozás kiépítése.

A TCS a fentieket figyelembe véve a termikus napenergia-hasznosítás lehetőségét preferálja, ajánlja elfogadásra a HVS tekintetében.

2. Helyzetelemzés

2.1. A LEADER HACS által lefedett terület ismertetése

A térség általános jellemzői

A térség népességszáma 31900 fő. 12 település alkotja, melyből 1 község, Lőrinci városi rangú, a többi község pedig: Apc, Boldog, Csány, Ecséd, Heréd, Hort, Kerekharaszt, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó. A térség területe 286 km². A legkisebb települése: Nagykökényes 605, a legnagyobb Lőrinci, 6016 lakossal

Észak-magyarországi régióban, Heves megye legnyugatibb részén, három megye szomszédságában, a Mátra dombjai és az Alföld találkozásánál helyezkedik el. Helyzete „központi peremhelyzet”. A hatvani kistérségben jelentős az ipar szerepe. A térségközponton kívül a legnagyobb ipari vállalkozások Lőrinciben, Apcon és Petőfibányán működnek, de vállalkozói ipari területek kialakítására megfelelő helyel rendelkezik Hort, Zagyvaszántó, Petőfibánya és Lőrinci. A külföldi nagyberuházó cégek letelepülésének multiplikátor hatása tagadhatatlan, ez a kistérség esetében is erőteljesen hat a társadalmi és szociális életre. Az innováció terjedésének köszönhetően egy új térségi gazdasági környezet fejlesztő hatása mutatkozik.

A térségben kalászos, intenzív zöldség-, szőlő - és gyümölcsstermesztés folyik. A földek minősége jó, a szántó és gyümölcs művelési ágban a földek aranykorona értéke kiemelkedő. A szőlő -, gyümölcs - és zöldségstermesztésnek komoly hagyományai vannak. A csányi dinnye, a horti és hatvani paradicsom, a boldogi paprika hungarikum szintű ismert termékek. A kistérség több települése a Mátraaljai borvidékhez tartozik, Rózsaszentmárton a Mátraaljai Borút térségi kapuja. A mezőgazdaságban a tőkehiány, a természeti körülményektől való függés, illetve a hazai és Európai Unió követelményeknek való megfelelés okoz gondot a gazdálkodóknak. A hatvani kistérség területfejlesztésében az egyik prioritás a mezőgazdaság fejlesztése, a mezőgazdasági termékek feldolgozásának, piacra juttatásának megteremtése, a piaci versenyképesség növelése, éppúgy, mint a jövedelmezőséget bővítő, új agrártermelési szerkezet kialakítása.

Lehetőségek:

- A térség területének nagy része alkalmas a minőségileg jobb termelésre, illetve az alternatív hasznosításra, amely iránt jelentős érdeklődés mutatkozik a térség lakosai körében.
- A térség területének 75%-a mezőgazdasági hasznosítás alatt áll, lakosságának nagy része (az aktív korú népesség 6,1%-a) a mezőgazdasági termelésből él, illetve szerzi rendszeres jövedelmét.
- A nagy feldolgozó üzemek mellett erőteljes volt a termelők körében a társulás. Az első Heves megyei értékesítési szövetkezés a SAS-Farm TÉSZ, illetve a fajtavédelem és a márkázás érdekében létrehozott egyesülés a Csányi Dinnye Védegylet.

A kistérség településein a közcsatornával való ellátottság, a víz- és vezetékes gáz, valamint a telefon szolgáltatás megfelelő. A vonalas infrastruktúra-fejlesztések közül legfontosabb a szennyvíz és csapadékvíz elvezetés, valamint a közlekedési hálózat fejlesztése.

A kistérségi társulás együttműködik a környezetvédelmi fejlesztések megvalósításában, az elnyerhető és elnyert források cél szerinti, tervezett felhasználásában.

A kistérség idegenforgalmi kihasználtsága rendkívül alacsony. Kevés a szállás és vendéglátó szolgáltatás.

A térség környezeti állapota

A környezet állapota jó, de további fejlesztések megvalósításával folyamatosan javítható. A környezeti elemek (talaj, víz, levegő), az élővilág, a táj, a települési és az épített környezet maradandó vagy visszafordíthatatlan károsodást nem szenvedett: a hatvani kistérség környezeti állapothelyzete megfelelő életteret és életminőséget biztosít a lakónépesség számára.

Nincs a térségben a lakónépesség egészségét tartósan veszélyeztető egészségkárosító hatás. A környezet állapotát befolyásoló emberi tevékenységek maradandó környezetkárosító hatást eddig még nem okoztak. Az észlelt/feltárt környezetszennyezések jól lehatárolhatók, tervszerű beavatkozásokkal felszámolhatók. Ez célirányos beruházásokkal, szakszerű kezelési, rekultivációs tervekkel oldható meg, amelyek jórészt elkészültek, vagy kivitelezésük már folyamatban is van.

A térség természetvédelmi programja célul tűzte ki, hogy a települési környezet védelmén keresztül egy kisebb környezeti stressz hatást közvetítő, kedvező állapotjellemzőkkel rendelkező környezet kerüljön kialakításra. A települések által elvégzett helyzetfeltárás és vizsgálati adatok összehasonlító elemzése után kirajzolódtak azok a települési területek, ahol a környezet érzékenysége, a környezet jelenlegi terhelése miatt nem elegendőek az általános természet- és környezetvédelmi intézkedések, hanem az adottságoknak megfelelő, területileg differenciált, de a térség egészéhez illeszkedő intézkedéscsomag kidolgozása szükséges. A környezetérzékenység rendszerének megfogalmazása során egyértelműen lehatárolhatók voltak azok a területek, ahol a rossz környezetminőség döntő mértékben az "öröklött" környezetterhelések következménye, és azok, ahol a jó, vagy még megfelelő, elfogadható környezetminőség a települések számára kiemelt fontosságú érték.

A települési rehabilitáció nemcsak a belső zónában, és nemcsak a lakóterületeken kiemelt fontosságú. Rehabilitációs jellegű beavatkozások szükségesek az erősen terhelt települési központi területeken, és a változó környezetminőségű átmeneti térségben is. Ez utóbbi elsősorban a felhagyott iparterületek problémájának kezelését jelenti, aminek előfeltétele az otthagytott környezeti ártalmak felszámolása. Fontos, hogy a "parlagon heverő", egységeket képező területek minél előbb rehabilitálásra kerüljenek. A környezettudatos

fejlesztésekben szükség szerinti az együttműködés a szomszédos kistérségekkel. A térségben a közúthálózat korszerűtlen, a települések közötti forgalommal terheltek.

Hátrányos helyzetű települések közé tartozó települések bemutatása

A korábban gazdag település jelenlegi gazdasági nehézségeinek forrása a mezőgazdasági, települési utak elhanyagoltsága, a szociális problémák, és az elöregedés. Ez teszi Csányt a leghátrányosabb településsé a kistérségben. A falukép rendezetlen a belső utak, a házak felújításra szorulnak. A játszótérek, gondozott parkok hiányoznak. A hagyományos dinnyetermesztő kertészeti ágazat alkalmazkodik az új fogyasztási szokásokhoz. A termelési kultúra egyedi és különleges minőségű, táj-specifikus alapanyagok termelésére alkalmas. Ez hat az önfoglalkoztatásra, a gazdaságon belüli munkahelyek bővítésére. Sajnos a települési vállalkozások innovációs képessége alacsony, gondot jelent az elvándorlás, mely az életminőség nem megfelelő színvonalára vezethető vissza.

A térség foglalkoztatottsági helyzete

A térség természeti, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt heterogén. Az alapvetően mezőgazdasági kistérségben jelentős ipari üzemek találhatóak. A tipikusan mezőgazdasági adottságú települések a kedvező lehetőséget kihasználva folytatták tevékenységüket.

A térség munkáltatói elsődlegesen a feldolgozóiparban tevékenykednek, de több kisebb vállalkozás foglalkozik kereskedelemmel és szolgáltatással.

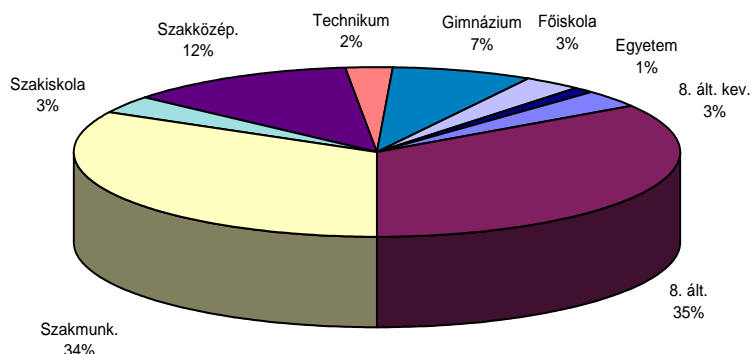
2010. december végére az előző évek gyakorlatának megfelelően emelkedett a regisztrált álláskeresők száma az előző hónaphoz képest. A hatvani körzetben összesen 2630 fő a regisztráltak száma, mely +170 fős (+6,9%-os) változást jelent a 2010. november végi adatokhoz képest. Egy évvel ezelőtt 2987 fő álláskereső volt, mely 357 fővel több az ideai adatnál.

A munkanélküliségi ráta értéke szintén emelkedett (0,7% pontot), tárgyhoz végén értéke 11,4%. Ennek oka az előbb említett regisztrált álláskeresők számának +6,9%-os változása.

Az alábbi táblázat a regisztrált álláskeresők fontosabb adatait tartalmazza:

Megnevezés	2010. december	Változás az előző hónaphoz képest		Változás az előző évhez képest	
		fő	%	fő	%
Nyilvántartott álláskereső	2630	170	6,9	-357	-12,0
Pályakezdő	151	-20	-11,7	-33	-17,9
25 évesnél fiatalabb	345	-1	-0,3	-155	-31,0
Férfi	1422	132	10,2	-221	-13,5
Nő	1208	38	3,2	-136	-10,1
Fizikai foglalkozású	2188	159	7,8	-301	-12,1
Szellemi foglalkozású	432	1	0,2	-66	-13,3
Legfeljebb 8 ált. isk. végz.	988	51	5,4	-12	-1,2
Felsőfokú végzettségű	113	1	0,9	-4	-3,4
Tartós álláskereső	621	14	2,3	177	39,9

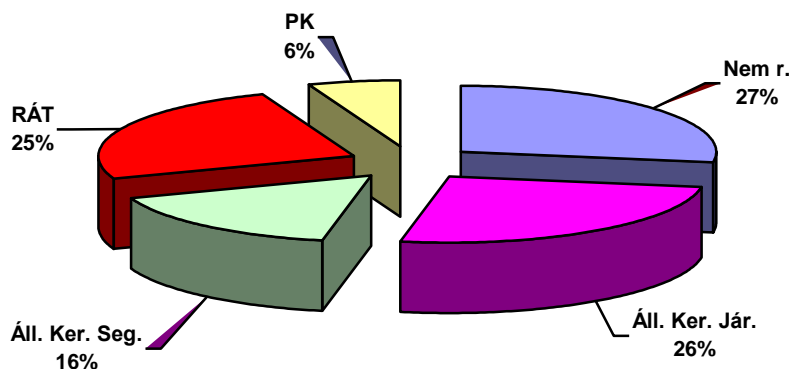
Az álláskeresők életkorát tekintve legtöbben az 50-54 (14%) éves korosztályba tartoznak. A következő lépcső a 35-39 és a 30-34 (13%, illetve 13%) éves korosztály. Az adatokból kitűnik, hogy a munkanélküliség leginkább az idősebb és a középkorosztályt érinti. Mivel a fiatalok elhelyezkedési esélyei jobbak, mint a középkorosztályba tartozó ügyfeleinké, így munkába helyezésük nehezebb.

A fenti diagram a regisztrált álláskeresők iskolai végzettség szerinti csoportosítását tartalmazza.

A regisztrált álláskeresők közül a regisztráció hossza szerint 12 hónapon túli tartós ügyfelünk 621 fő (a vizsgált állomány 24%-a), ami 14 fővel emelkedett az előző hónap adataihoz képest.

Az alábbi grafikon a regisztrált álláskeresők ellátási formái szerinti csoportosítását tartalmazza. Az ábra jól szemlélteti, hogy a regisztráltak több mint fele munkanélküli ellátásban részesül.

Az előző évek gyakorlatának megfelelően január hónapban a regisztrált álláskeresők számának enyhe emelkedése várható.

Az állástalanok körében 5,7%-os arányt képvisel a hónap végén nyilvántartásunkban szereplő 151 fő pályakezdő. Számuk az előző hónaphoz képest 20 fővel csökkent. Az előző év decemberében 184 fő szerepelt pályakezdőként rendszerünkben. A bejelentkező 20 fő új pályakezdő fiatalból csoportos tájékoztatón 11 fő vett részt, álláskeresési technikákon 7 fő, egyéni tanácsadáson pedig 2 fő pályakezdő vett részt.

Tárgyidőszakban a bejelentett álláshelyek száma 117 fő, mely 121 fővel kevesebb az előző hónaphoz képest. Az IR program alapján a sikeres

közvetítések száma 97 fő, mely 113 fővel szintén kevesebb a november végi adatokhoz képest. Tárgyidőszak végén a betöltetlen álláshelyek száma 82 fő, mely elsősorban fizikai munkakörökből tevődik össze.

További problémaként említhető, hogy az álláskereső összetétele nem minden esetben felel meg a keresleti oldalnak. A prognózis időszaka alatt lévő munkaerőigények, a 2010. évi munkaerő gazdálkodási felmérések, valamint a nyilvántartott munkanélküliek adatai alapján a hiány és a túltelített szakmák a következők:

Túltelített munkakörök: adminisztrátor, eladó, tehergépkocsi vezető (C kategóriával), illetve szakképzettséggel nem rendelkezők (betanított munkás, segédmunkás).

Hiányszakmák: tehergépkocsi vezető (E kategóriával, TIR PÁV II.) elektronikai és mechanikus, valamint műszerész, fémipari szakmunkások, CNC gépkezelők, villamosmérnök, gépészmérnök, közgazdász és logisztikus.

A kistérség jelentős logisztikai potenciállal és ipari hagyományokkal rendelkezik, ez vonzó a befektetők számára, ami lehetővé teszi az ipari hagyományok újraélesztését, új iparágak megtelepedését, a jelentős agrárpotenciál versenyképes kihasználását, a feldolgozóipar által biztosított hozzáadott érték növekedését.

A kistérség Mátraaljához tartozó részén a falusi turizmus és a kapcsolódó szolgáltatások fejlődést mutatnak. A helyi gazdasági fejlődés egyik kulcskérdése a vállalkozásbarát környezete kialakítása, a vállalkozások létrejöttének, tevékenységének ösztönzése. Ez különösen hangsúlyos, mivel ez a gazdaságélénkítés a stagnálásból való kilábalás, és a tartós leszakadás megelőzésének alapvető eszköze lehet.

Az innováció terjedésének köszönhetően egy új gazdasági környezet alakul ki. A kistérségében a szabad vállalkozás feltételei ugyan adottak, de a vállalkozások sikerességének, az egyén gazdasági lehetőségei még határt szabnak. A fellendülés és gazdasági fejlődés többnyire csak külső segítséggel, a külföldi tőke bevonásával valósulhat meg. A térségbe települt beruházások - bár jelentős háttérparral rendelkeznek - gyakran a környékbeli beszállítókra is alapoznak, ami fellendítheti a kis- és közép szintű vállalkozói kedvet. A térségbe települő tőkének legfőbb érdeke, hogy a termelési tényezők árát a lehető legalacsonyabb szinten tartsa, amit ezek a cégek a magukkal hozott kész technológiával, technikai rendszerekkel, zárt termelészervezéssel kívánnak kialakítani.

Hort, Zagyvaszántó, Petőfibánya és Lőrinci gazdaságszervező, logisztikai központ feltételeinek biztosítását tervezi az ipari-, agráripari vállalkozások fogadásához.

A térségben a vállalkozások ezer főre jutó száma egyetlen szektorban sem éri el az országos átlagot.

A térség helyzete a vállalkozások szempontjából

A vállalkozások száma alapján a kereskedelem, a javítás, az ingatlanügyek, gazdasági szolgáltatások, az építőipar és az ipar emelhetők ki, hiszen együttesen a kistérségben tevékenykedő vállalkozások 67,5%-át adják. A fentieket figyelembe véve a kereskedelem, a javítás, az ingatlanügyek, a gazdasági szolgáltatások, az építőipar és az ipar szektorba sorolt vállalkozások több mint 5%-át kitevő mezőgazdasággal is foglalkozni kell. A gazdaság versenyképességének erősítése az ipar-, a mezőgazdaság-, a turizmus-, a kereskedelem és a szolgáltatások adottságokra épülő egyidejű és arányos fejlesztésével érhető el (szerkezetváltás; vállalkozásfejlesztések; tőkeellátottság javítása; szolgáltatások fejlesztése; innovációs képesség és teljesítményjavítás; kiszolgáló infrastruktúrafejlesztés; környezettudatos vidékfejlesztés; célirányos K+F és marketing; minőségbiztosítási rendszerek kiépítése; stb.).

A térség jelentősebb non-profit szervezeteinek jellemzése

A térségi non-profit szférában is egyre növekvő verseny tapasztalható, mivel az önkormányzatok és az állam is egyre több feladatot ad át a non-profit szervezeteknek, azonban az állami feladatokra fordítható pénzforrások sajnos általában nem mindig fedezik a teljes feladat megvalósítását.

A térségben dolgozó non-profit szervezetek hivatalosan bejegyzettek, intézményesült szerveződések minősülnek, amelyek tudatosan kialakított, dokumentumokban rögzített belső szerkezetnek és működési szabályzatnak megfelelően tevékenykednek.

A non profit szervezetekre jellemző önkéntességet, öntevékenységet, jótékonytáradat és egyéb civil kezdeményezéseket a térségben található és jól működő szervezetek tovább erősítik. Több szervezetnek van olyan eleme (pl. önkéntes munka, magánadományok igénybevétele, választott vezetőség), amely jelentős civil támogatottságot jelez. Mivel a térségi non profit szervezeteket nem profitcélok vezérlik, ezért nem tartoznak a piaci szektorhoz, működésük nehezen stabilizálódik.

A kistérségben zömében a környezettünk védelmére, hagyományaink ápolására, kultúránk megőrzésére jöttek létre civil szervezetek.

Térségünkben a hagyományokon alapuló mezőgazdasági termelésnek is jelentős képviselő vannak. Tagjaik a mezőgazdasági termékek termelésének, értékesítésének hatékonyabbá tétele végett hoztak létre egyesületeket. Ezek az egyesületek nemcsak a hagyományokat tartják fontosnak, hanem az új technológiák, eljárások figyelembevételét is előtérbe helyezik. Hagyományos, tájjellegű termékeket, a földrajzi helyhez kötődő élelmiszereket állítanak elő, illetve termelnek. Tevékenységük során településük, tájegységük hagyományait, történetét figyelembe véve tesznek lépéseket életkörülményeinek javítására, kiterjesztve ezt a falusi turizmus kínálatá lehetőségekre is.

Kulturális életünk jelentős képviselői a huszárok, a különböző kézműves, sport és néptánc non profit szervezeteink. Népdalaink, népviseleteink, huszáraink országos viszonylatban is kiemelkedőnek tekinthetők. Számos rendezvény, program valósul meg részvételükkel, melyek külföldön is nagy sikernek örvendhetnek.

A térség demográfiai helyzete

A térség településeinek mérséklődtek a népesség demográfiai összetételének területi különbségei, a települések demográfiai dinamikájának megtorpanása, a migráció motívumainak és térbeli irányainak alapvető tendenciaváltozása következtében. A megelőző periódusokkal szemben a kilencvenes években már egyértelműen, és egyre erőteljesebben a városokból a községekbe, a fejlettségi vonulatok mentén elhelyezkedő településekbe való áramlás vált az uralkodóvá. Ennek oka részben a szuburbanizációs tendenciák felerősödése, részben pedig a megváltozott városi életfeltételek, illetve az egyoldalú ipari kistérségi gazdasági válság miatti menekülés.

A térség korstruktúrája mind 1980-ban, mind 1990-ben hasonló volt, mint a megye falvainak összessége, kedvezőbb volt a megyei összestől. A 2010. január elsejei statisztikai adatok alapján a kistérségben élő állandó lakosok száma 53782 fő volt. Ez a 2007. január elsejei adatokhoz képest (55068 fő) 1286 (fővel) csökkenést mutat. Az három év alatt bekövetkezett változás – 2,8 %-os mértékű.

A fiatal korosztály létszáma legkedvezőbb Csányban (38,7%) és Zagyvaszántón (35,4%). A legkedvezőtlenebb Petőfibányán (23,6%), Horton (24,5%) és Lőrinciben (24,5%), ahol a fiatal korosztály (0-24 év) létszáma messze elmarad

a magyar átlagéletkorhoz viszonyított 1/3-os arányhoz. Az óvodákba járó gyermekek utánpótlását tekintve Lőrinci (5,1%), Zagyvaszántó (4,7%) és Csány (3,9%) településeken a legjobb az arány. Petőfibányán (2,0%), Horton (2,1%) és Boldogon (2,2%) a legrosszabb. Az iskolák utánpótlását tekintve a 3-6 éves korosztály tekintetében a legnagyobb gyermeklétszám Csányban, Lőrinciben és Zagyvaszántón van. A legalacsonyabb Horton és Petőfibányán.

A kistérségben élő állandó lakosságot tekintve a 0-18 éves korosztály aránya 19,3 %. A 2005-ben bekövetkezett társadalmi, gazdasági változások következtében a kistérségben élők átlagéletkora jelentősen megnőtt.

A Zagyvaság LEADER HACS területén élő állandó lakosság száma 2010. január 1-jén 31900 fő. Ennek 18,8%-a a 0-18 éves korosztályba tartozik. A 2007. január 1-jei 32321 fő létszámhoz képest 421 fővel kevesebb a HACS területén élő lakosság száma.

Összességében három év alatt a lakosság száma nemcsak 421 fővel csökkent, hanem a korosztályi csoportok összetétele is megváltozott. A térségben a népességszám csökkenés nem túl régi keletű, fölerősödése még csupán egy évtizede tapasztalható, ezért az elöregedés nem fog gondként jelentkezni. Ha azonban a népességváltozás trendje nem módosul, úgy a következő évtizedben az elöregedés fel fog gyorsulni, és hamar túllépi az 1,0-es indexet, az elöregedés lélektani határát.

Megfigyelhető, hogy a korstruktúra szintén összefüggésben van a települések nagyságával és közlekedés-földrajzi helyzetével csakúgy, mint maga a népességszám változás. A kisebb, kedvezőtlenebb elérhetőségű falvak jobban, a nagyobb, a természeti és gazdasági térben jobb pozícióban lévők pedig kevésbé elöregedettek. Az élve születések kis mértékű csökkenése továbbra is fennáll, valamint ezzel együtt a népesség fogyása is.

A térség infrastrukturális adottságai

A kistérségünkben közüzemi vízellátásban részesül a lakások több, mint 94 %-a. A közcsatornával való ellátottság a régiós átlag alatt van, itt jelentős az elmaradás. A háztartások közel 75% - a vezetékes gázfogyasztó.

Közlekedési szempontból a Heves megyei települések elérhetőségei jók. A térségi elérési mutató magasabb mind a megyei, mind a régiós átlagnál. A 30-as út mellett fekvő települések átmenő forgalma több, mint harminc százalékkal megnőtt. Az elkerülő utak hiánya miatt a településeken áthaladó teherforgalom kritikussá vált, a levegőszennyezettségi mutatók romlottak. A települések között kerékpárút-hálózat fejlesztése indokolt, az erre vonatkozóan gerinchálózati tanulmányterv elkészült.

A vasúti elérhetőség a kiépített vonalak menti településeken megfelelő. A buszjáratok minden települést érintenek. A térségnek vasúti, közúti összeköttetése mind a négy égtáj irányába biztosított. Elsődlegesen az autóbusz közlekedési hálózat rendszerére épül, hiszen szemben a vasúti 35 km-es vonalhálózattal az autóbusz-közlekedés 134 km-es vonalhosszal rendelkezik. A megye székhelyével, Egerrel jó az összeköttetés, a közvetlen járatok száma 12 db. 36 járat pár közlekedik munkanapokon Hatvan és Budapest között, amelyből a helyi Volán 12 járatpárt indít.

A Matáv a mai kor igényeit európai színvonalon kiszolgáló távközlési rendszert hozott létre a területen. A fejlesztési tervek kidolgozásakor figyelembe kell venni a régióban megjelenő új vállalkozások, ipari parkok, lakóparkok, kistérségi beruházások igényeit. Az ADSL megjelenésével a kistérségi minden településének területén elérhető a szolgáltatás.

A kistérség villamosenergia ellátását jelenleg a Mátravidéki Erőmű 120/20 KV-os transzformátor állomásáról induló három 20 KV-os gerincvezeték biztosítja.

A térségben jelenleg mindenhol biztosított a kért energiaigény. A közigazgatási határon belül további négy magasfeszültségű távvezeték hálózat halad át. A kistérségű villamos hálózat a kistérség területén teljes egészében kiépült.

A régiós átlagnál alacsonyabb az épített lakások aránya. A lakósűrűség jobb a régiós átlagnál, de rosszabb a megyei átlagnál (hatvani kistérség: 249 fő/100 lakás, megye: 245 fő/100 lakás, régió: 254 fő/100 lakás; országos átlag 249 fő/100 lakás).

2.2. A LEADER HACS és a helyi partnerség

A hatvani kistérségben korábban nem volt szervezeti előzménye a vidékfejlesztésnek. A LEADER+ kiírásra ugyan „60 Gyémánt” néven benyújtásra került egy pályázat, azonban ez nem vált nyertessé. A kistérségből egyedül Boldog község csatlakozott a Galga-menti LEADER+ akciócsoporthoz, azonban végül nem sikerült támogatást nyerniük egyetlen pályázattal sem.

Teljesen természetesnek tűnt, hogy az új program előkészítésében jelentős szerepet játszó helyi vidékfejlesztési iroda (HVI) cím kiírására a kistérség minden települését összefogó Hatvan Körzete Kistérségi Többcélú Társulás (HKKTT) munkaszervezete is pályázzon. Ehhez mind a tárgyi eszközök, mind a humán erőforrások rendelkezésre álltak. A közösség szervezéséhez, a pályázati feltételek teljesítéséhez teljes, és konszenzusos szakmapolitikai támogatást a társulási tanács.

A munka kezdetén és a későbbiek során is meghatározó maradt a közsféra, az önkormányzati szektor. A társulás nagyon komoly civil kapcsolataira építve megkezdődött a személyi- és a területi hatály, a LEADER fejlesztési filozófia kialakítása. Ebben sikeresen támaszkodhatott a HVI címbirtokos szervezet kiterjedt kapcsolatrendszerére, támogatottságára és a kistérség határain is túlnyúló szolgáltatásai során szerzett szakmai tapasztalataira. Ennek köszönhetően megtörtént a kapcsolat felvétele a hatvani társulással együttműködő, a kistérséggel, szomszédos, de azon kívül található településekkel, így Pest megyéből Tura, Jász-Nagykun-Szolnok megyéből Jászfényszaru városával, Pusztamonostor és Jászágó községekkel, Nógrádból Jobbágyi, Szurdokpüspöki és Szarvasgede önkormányzataival, míg Heves megyéből a gyöngyösi és a hatvani kistérség határán található Szücsi és Vámosgyörk községekkel.

A hatvani kistérség sajátosságaként fontos kiemelni, hogy a nyugati részek (Nagykökényes, Heréd, Kerekharaszt, Boldog, Hort és Csány) lakossága esetében jellemzően a mezőgazdasági tevékenység a meghatározó. A keleti, dombos területeken (Apc, Petőfibánya, Ecséd, Rózsaszentmárton) az ipari hagyományok, s első sorban a bányászat volt korábban meghatározó. A kistérségben két „hungarikumként” számon tartott termék, a boldogi paprika és a csányi dinnye mezőgazdasági jelentőségét kell kiemelni. Ebből következően olyan, a kistérség településeit összekötő, közösségi szimbólumot keresett a HACS, amely jól fejezi ki a terület kettőségét, és mégis egybekapcsolhatja a fejlesztési elképzeléseket. Ezért a formálódó helyi közösség a Zagyva folyót választotta jelképül, s a tréfásan hangzó Zagyvaság nevet vette fel. Közös célként meghatározásra kerül, hogy a megvalósított stratégia és a fejlesztések révén „Zagyvaság” néven új természeti – gazdasági egység, új közösség jöjjön létre.

A HVI címbirtokos szervezet a HACS megalakulást követően is minden eszközzel segítette a vidékfejlesztési munkát, s nagyon szoros kapcsolatot alakított ki az újonnan felálló egyesületi munkaszervezettel is.

A HKKTT, mint címbirtokos, valamint a HVI vezetője többször volt kezdeményezője szakmai tanácskozásoknak, szakmai rendezvényeknek. Így

2008 áprilisában civil szervezetek és önkormányzatok meghívójaként, míg 2009-ben immár két napon át volt házigazdája a dicsőséges 1948-49-es tavaszi hadjáratához kapcsolódó „Hatvani csata” kísérő rendezvényeként megtartott HVI vezetők regionális szakmai találkozójának.

A hatvani HVI iroda egyik kezdeményezője volt a szomszédos kistérségek rendszeres szakmai találkozóinak. A közvetlen napi kapcsolaton túl legalább félévi gyakorisággal együttes találkozóin vitatta meg a hatvani, a jászberényi, az aszódi és a gyöngyösi HVI vezetője az eltérő régiós működésből eredő szakmai tapasztalatokat. A találkozókra meghívtuk az érintett kistérségek NFÜ koordinátorait, társulási munkaszervezeteit és a később a HACS képviselőit egyaránt. A tiszaujvárosi HVI vezetőjével kialakított szakmai és baráti kapcsolat okán meghívottként rendszeresen részt vett a „szomszédok” találkozóin, s az országban egyedülállóan és elsőként a hatvani és a tiszaujvárosi kistérségi társulás elnöke testvér-kistérségi megállapodást írt alá. Együttműködésünk egyik legnagyobb eredményeként az érintett 5 HVI közös szervezésében 2009 novemberében Gyöngyösön - országosan is jelentős eseményként - a roma integráció témakörében rendeztünk közös konferenciát.

Az aszódi HVI vezetőjével, közösen 2009-ben elindítottuk a Galga-Zagyva Zöldút mozgalmat, mint az ökoszemléltre építő, alternatív vidékfejlesztési együttműködést.

A közösségfejlesztő munka során fontos, figyelemreméltó és jelentős együttműködések jöttek létre az alábbi területeken a 2007 évet követően:

- Együttműködés a társuláson belül (képviselő- testületek)

A közös feladatellátások tekintetében sokkal könnyebb az egyeztetés a társulási tanács tagjaival és a hivatalok szakreferenseivel. A társulás napja rendezvény kapcsán az alpolgármesterek és a képviselő-testületek tagjai megismerkedtek, kialakult a párbeszéd.

- Együttműködés a térség vállalkozóival és civil szervezetivel

A Helyi Vidékfejlesztési stratégia HVS kidolgozása szerteágazó ismereteket kívánt az igényfelmérés fázisában is. Ezért a térség meghatározó vállalkozóit és civil szervezeteit sikerült meggyőzni arról, hogy számukra is fontos egy megvalósítható célokból álló stratégia elkészítése. Ezek a „megmondó emberek” sokat segítettek abban, hogy saját szférájukon belül elvigyék a tervezési folyamat majd a stratégia hírét és annak szövetségeseiket találjanak. Számos szféránkénti és összevont fórum eredményeként született meg a HVS.

- Együttműködés a térségben működő intézményekkel (iskolák, óvodák, szociális intézmények, művelődési házak, könyvtárak).

- Együttműködés a különböző térségi képviseletekkel (Munkaügyi Központ, Kereskedelmi és Iparkamara, ÁNTSZ, falugazdász, regionális koordinátor, HVI irodavezető)

- Hatvan Körzete Kistérségi Többcélú Társulás (HKKT)

A társulással nagyon szoros a kapcsolat. A társulás települései és a LEADER HACS települései teljes mértékben megegyeznek. Ebből kifolyólag a vidékfejlesztési feladatok tekintetében a két munkaszervezet egymásra támaszkodva, egymás adatbázisát a másikkal megosztva szervez közös összejöveteleket, fórumokat, tervez és valósít meg közös célokat.

Összegezve elmondható, hogy a Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület tevékenységével hozzájárult a kistérség közösségi és gazdasági fejlesztéséhez. Munkánk eredményeként a hatvani kistérségben meghonosodott a LEADER szemlélet, kialakultak és önálló értékkel váltak a vidékfejlesztés szakmai és emberi kapcsolatai.

2.3. A LEADER megvalósítás során elért eredmények áttekintése

A helyi életminőség fejlesztése célkitűzésen belül a „helyi társadalomfejlesztést célzó közösségfejlesztés” intézkedés keretében a megcélzott 10 kedvezményezett mindegyike sikeresen pályázott. A fejlesztések megvalósítása révén újjászülettek a települések. A felújított épületek, területek nemcsak esztétikai élményt nyújtanak a falunak és lakóinak, hanem funkcionálisan is új lehetőségeket teremtenek. Az ápolott, vonzó lakókörnyezet kialakítása érdekében további forrás elkülönítése szükséges.

A mikrovállalkozások életképességének megteremtése és javítása célkitűzésben a kiskereskedelem fejlesztésének támogatására szolgáló forrás felhasználása alacsony volt. Hat vállalkozás pályázott sikeresen erre a forrásra. Az intézkedés végrehajtásának tapasztalatai alapján az eszközbeszerzés elemet, valamint a kis értékű, gyors vállalkozásfejlesztést kell erősíteni, valamint külön intézkedést kell indítani a helyi megújuló nyersanyagok előállítására, felhasználókhoz való eljuttatásra, térségen belüli felhasználásának erősítésére.

A helyi örökségek megőrzése, fejlesztése célkitűzésen belül a kulturális értékek megőrzése intézkedés keretében a HVS megvalósítása során a célul kitűzött 14 közösségekre örökül maradt építészeti emlékek, műemlékek felújításából 2 épület helyreállítása valósul meg, melyek közül az egyik új funkciót lát el. Az örökségtudatos szemléletmód kialakulásához és a kulturális örökségek megőrzéséhez további forrás elkülönítése szükséges.

A helyi turizmus ágazat fejlesztése célkitűzésen belül a kulturális turizmus fejlesztését célzó intézkedés keretében a térség valamennyi településéről sikeres pályázat érkezett. A térség kulturális, szellemi, történelmi és épített örökségére alapozva, a turisztikai vonzerők fejlesztésére további forrás elkülönítése szükséges, mely összetartó, kreatív közösséget alakíthat ki.

2.4. A HVS felülvizsgálatának indokoltsága

Az ÚMVP Irányító Hatóságának 6/2011 (II.4.) közleménye alapján a LEADER Helyi akciócsoportoknak felül kell vizsgálniuk a 2007-2013-as programozási időszakra vonatkozó, 2008-ban elkészített, 2009-ben felülvizsgált Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájukat (továbbiakban HVS).

A HVS elsődleges célja a helyi fejlesztési igények felmérése és azokra olyan válaszok megfogalmazása, melyek hozzájárulnak a vidék sajátosságainak megfelelő fejlesztéshez, valamint elősegítik a LEADER és egyéb források hatékony felhasználását.

A HVS végrehajtása során eddig elért eredmények, a gazdasági, társadalmi helyzet változása, valamint a LEADER program végrehajtására vonatkozó egyéb feltételek változása, és a forrásallokációban is tükröződő célrendszer prioritásainak lehetséges módosulása indokoltá teszi a HVS felülvizsgálatát.

2.5. SWOT elemzés

Előnyök Infrastruktúra kiépítettség Szennyvízcsatorna hálózat teljes körű kiépítése Jelentős és erős ipari háttér Ipari Parkok Jó gazdasági kapcsolatok Kedvező közlekedési lehetőségek Szolgáltatások széles köre Stabil az önkormányzatok pénzügyi helyzete Hatékony városgazdálkodási módszerek Alkalmazkodó képzési rendszerek Régió területén való elhelyezkedés Település méretek közötti kis eltérések Stabil munkaerő-piaci helyzet Élénk közösségi élet Kistérségi szintű együttműködések léte Természeti környezet Közszolgáltatások stabilitása (pl. ivóvíz, energia, közlekedés) Intézményi vezetők kistérségi intézmények felkészültsége, nyitottsága	Hátrányok Innovációs központ hiánya. K+F hiánya Internet használat szűk keresztmetszete. Demográfiai folyamatok Régióközponttól, mint fejlesztési pólustól való információs-, innovációs-, és földrajzi távolság Kulturális élet nem sokszínű Kulturális intézményi háttér fejlesztésre szorul Tudományos menedzsment hiánya Kulturális menedzsment hiánya Kistérségi marketing hiánya Kistérségi tudat kialakulatlansága Fejlődés egyenetlensége A települések közötti érdekkülönbségek Települések közötti rossz közutak Kistérségi jogi bizonytalanság Kistérségi adatbázis hiánya Kistérségi intézmények közötti kapcsolatok hiánya Társadalmi partnerség alacsony szintje Fejlesztési koncepciók összehangolatlanok Egységes kistérségi információs-, informatikai rendszer hiánya
Lehetőségek Kistérségi együttműködések intézményesítése Menedzser szemlélet érvényesítése Innovációs fejlesztések Horizontális kapcsolatok fejlesztése Társadalmi partnerség Régiós és régión túlmutató együttműködések kialakítása, erősítése A humán szolgáltatások minőségi fejlesztése Koncentrált és célzott humánerőforrás fejlesztés Kulturális, tudományos fejlesztések erősítése Minőségi oktatási rendszer kialakítása Lakosság megtartó, adott esetben lakosságvonzó programok kidolgozása és megvalósítása	Veszélyek Demográfiai folyamatokon nem sikerül változtatni, azok felerősödnek Kistérségi együttműködés nem lesz hatékony és eredményes Informatikai távolság nő a lakosságon belül Innovációs lemaradás nő régióon belül A települések közötti virtuális távolság nő Pályázati források elmaradnak Nem sikerül csökkenteni a települések között meglévő gazdasági különbségeket, A kistérségi tudat nem erősödik meg

Települési fejlesztési elképzelések átértékelése Lakosságbarát települések kialakítása Új munkahelyteremtő beruházások generálása Önkormányzati munka hatékonyabbá tétele	

3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

3.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

Széles körben ismert és elismert, új gazdasági-közösségi-földrajzi egység létrehozása a cél „Zagyvaság” néven, melynek alapját képezi az értékek, termékek és szolgáltatások közös származási helye.

Általános célok:

1. a természeti környezet és a vidék állapotának megőrzése, javítása
2. az életminőség javítása, falufejlesztés
3. a fogyasztás alapú mezőgazdasági termelés hagyományainak fenntartása, megőrzése, a kor színvonalának megfelelő adaptálása
4. a humán erőforrás fejlesztése
5. a szolgáltatások és innováció támogatása a települések fejlődését elősegítő mikrovállalkozások ösztönzésével
6. partnerség elvén működő turisztikai fejlesztések és marketing
7. megújuló energia hasznosítása
8. induló mikrovállalkozások ösztönzése (piackutatás, tanácsadás)

3.2. A HVS kapcsolódása a térség szükségleteihez

A Helyi Vidékfejlesztési stratégia nem csak hogy igazodik a térség szükségleteihez, de a térség szükségleteit meghatározva, azokra épülve kerül kidolgozásra a stratégia, melynek célja nem más, mint az itt élők életminőségének, életfeltételeinek javítása.

Az egyre hangsúlyosabban jelentkező klíma-, energiaválság és függőség következtében mind többen próbálnak lépéseket tenni a környezetvédelem, szűkebb és tágabb élőhelyük védelme érdekében. Az egészséges életmód, a környezettudatos gondolkodásmód bennünket is arra készítet, hogy védjük környezetünket, takarékoskodjunk energiáinkkal, használjuk a megújuló energia adta lehetőségeket is. Ezt figyelembe véve új célkitűzésként kerül be a stratégiába a megújuló energia hasznosítása.

A térségben a mikrovállalkozások és egyéni vállalkozók jelentős része valamilyen szolgáltatást nyújt az adott településen, vagy bolti kiskereskedelemmel foglalkozik. A vállalkozások jelentős része csak nehezen tud megfelelni a kor követelményeinek, a pénzügyi erőforrások szűkössége miatt tevékenységük körét és színvonalát nem, vagy csak nehezen tudják bővíteni, fejleszteni. A települések lakói új, hiányt pótló szolgáltatásokat is szeretnének igénybe venni, melyek azonban csak a nagyvárosokban érhetőek el. Fejlesztésekkel a vállalkozások képesek lesznek tevékenységüket fejleszteni, új munkahelyeket teremteni, megfelelve a helyi elvárásoknak. Ösztönözzük újabb vállalkozások

létrehozását, melyek hiányt pótló szolgáltatások megteremtésével javítják az emberek életminőségét. A fejlesztések megvalósításához a stratégia is hozzá kíván járulni.

Jelenleg a hatvani kistérség nem célpontja a tömegturizmusnak. Nincs termálvizünk, nem vagyunk síparadicsom, nincsenek feltűnően nagy történelmi építményeink és ötcsillagos wellness szállodák sem tarkítják településeinket. Mégis érdemes a hatvani kistérséggel, mint idegenforgalmi célponttal foglalkozni, mert aktív pihenést és maradandó élményt nyújthat. A hatvani kistérség rendelkezik azokkal az értékekkel, melyek vonzóvá teszik a területet a turisták számára, a fogadási feltételeket, a szolgáltatások színvonalát és körét azonban bővíteni, javítani szükséges. A fogadási feltételek javításán azt az általános alpinfrastruktúrát és azon környezeti rendezést érintő feladatokat értjük, melyek nem csak az ide érkező vendégek igényeit szolgálják, de a helyi lakosság életfeltételeit, életminőségét is javítják. Ezt szem előtt tartva a stratégia támogatni kívánja a turisztikai célú fejlesztéseket. A fejlesztéseknek azonban hatékony marketing munkával kell párosulnia.

A térség a megye gazdaságilag fejlettebb kistérségei közé tartozik. Az évszázadokra visszanyúló mezőgazdasági hagyományokra építve teremtődött meg az az ipari szerkezet, amelyben sokáig az élelmiszeripar dominált a hatvani kistérségben. A térség gazdasági hagyományai nagyrészt a mezőgazdasághoz kötődnek. A kistérség területének mintegy 90 %-a alkalmas mezőgazdasági hasznosításra. Az ökológiai adottságok kedvezően hatnak a mezőgazdasági termelés eredményességére. A kistérségben előállított mezőgazdasági termények feldolgozásában, a piac szervezésében pénzügyi forrásokra van szükség, melynek révén hozzájárulunk a fogyasztás alapú mezőgazdasági termelés hagyományainak fenntartásához, megőrzéséhez, a gazdaság élénkítéséhez, új munkahelyek építéséhez.

Fontos célként fogalmazódik meg a stratégiában a humánerőforrás fejlesztése. Lényeges a leszakadóban lévő társadalmi rétegek képzése, ismereteik bővítése, ami segítheti beilleszkedésüket a munka világába. Lehetőséget kell teremteni továbbképzésükre. Oktatási programok megvalósítása révén a leszakadóban lévő társadalmi rétegek bevonódnak a gazdasági életbe, javítva ezzel életminőségüket.

A közösségekre örökül maradt építészeti emlékek, műemlékek állapota sok esetben nem kielégítő. Az emberek identitástudatához nélkülözhetetlen értékeink védelme, az utókor számára történő megőrzése. Problémát jelent az is, hogy ezen építmények elvesztették funkciójukat, új lehetőségeket kell találni hasznosításukra. Ezen igényeket kielégítve a HVS intézkedéseket fogalmaz meg értéket képviselő építményeink megújítására, funkcióval történő felruházására.

Legalább ilyen fontos a megfelelő településkép kialakítása. Számos funkcióját vesztett településrésszel rendelkeznek a községek. A településkép, a természeti környezet rendezésével nem csak a helyeik életminőségét javítjuk, de nagyban hozzájárulunk a gazdaság élénkítéséhez is, gondoljunk csak az ökoturizmus jelentőségének növekedésére, melyhez a mi térségünk kiváló adottságokkal rendelkezik.

3.3. A HVS fő célkitűzései

A stratégia általános céljai a hagyományokat és a múlt értékeit szem előtt tartva próbál olyan fejlesztéseket megvalósítani, amelyek a településen élők számára élhetőbb környezet kialakítását teszik lehetővé. A hagyományokra épülő mezőgazdasági termelés az életminőség javítása, az energiatakarékosság, az alternatív energia felhasználása, az élhetőbb falusi környezet kialakítása, és az ehhez kapcsolódó turisztikai fejlesztések alapját képezik a Zagyvaság helyi közösség fejlődésének. Ezen prioritások kitörési lehetőséget jelentettek a Zagyvaság, mint márka megteremtéséhez.

A természeti környezet sokszínűsége, történelmi múltja, az itt élők együttműködési hajlandósága jól kihasználható a természeti környezet és a vidék állapotának megőrzése javítása érdekében.

A hatékony falugazdálkodási módszerek, az élénk közösségi élet, vállalkozásra való hajlandóság teret nyit az életminőség javítására a szolgáltatások színvonalának növelésére közösségi terek kialakítására. Nagymértékben segíti ezt az infrastrukturális kiépítettség is.

A hagyományon alapuló termelési tradíciók a kiváló termőhelyi adottságok, a helyi hungarikumok és a vállalkozói készség fenntartható agrárgazdálkodás kialakítását célozza.

A gazdasági élet sokszínűsége (mezőgazdaság, ipar, turizmus, szolgáltatások) a stabil munkaerőpiaci helyzet, a vállalkozási hajlandóság igényli a folyamatos humán erőforrás fejlesztést.

A tájfenntartó gazdálkodás, a kiváló termőhelyi adottságok, a falusi turizmus fejlesztésének igénye, az élénk közösségi élet, a fejlődő humán erőforrás hozzájárul az innovációhoz a mikrovállalkozások fejlesztésének ösztönzéséhez ezzel a települések fejlődéséhez.

A népi hagyományok, a termelési tradíciók az ipari múlt, a természeti környezet és a helyiek összefogása turisztikai fejlesztéseket feltételez.

Az innovációs központ hiánya, a mikro vállalkozások pályázati támogatottságának hiánya mindenképpen kezelendő terület a helyi közösség területén, érintve a turizmus a mezőgazdaság és a szolgáltatások területét is.

Fontos a demográfiai folyamatok kezelése, hogy azok ne erősödhesse fel. A kulturális és tudományos menedzsment, valamint a marketing hiánya, a hagyományainkhoz méltatlan kulturális élet.

Meglévő fejlesztési terveink programjaink illeszkednek a megyei, regionális és országos fejlesztési elképzelésekhez. A Zagyvaság helyi közösség stratégiai elképzeléseinek összeállítása ezen dokumentumok, illetve az ÚMFT LEADER-hez kapcsolódó prioritásainak ismeretében.

Meglévő fejlesztési terveink programjaink illeszkednek a megyei, regionális és országos fejlesztési elképzelésekhez. A Zagyvaság helyi közösség stratégiai elképzeléseinek összeállítása ezen dokumentumok illetve az ÚMFT LEADER-hez kapcsolódó prioritásainak ismeretében készül.

A mikrovállalkozások támogatásával, képzésekkel, szaktanácsadással megteremtjük a hiányzó szolgáltatásokat, a meglévőket tovább fejlesztjük. Az új szolgáltatások megjelenése illeszkedni fog a fejleszteni kívánt területek prioritásaihoz. Az önkormányzatok pozitív hozzáállása és majd a pályázati úton elnyerhető támogatás együttesen teszi lehetővé a közszolgáltatásokhoz való egyszerűbb hozzáférést. A falufejlesztés, a kulturális élet színvonalának szervezettebbé tétele és színvonalának növelése, hagyományaink, értékeink előtérbe helyezése erősíti a helyiek identitástudatát, növelve ezzel az életminőség javulását. A humán erőforrás fejlesztésével, a vállalkozások

támogatásával megalapozzuk a helyi gazdaság erősödését, csökkenthetjük az elvándorlást, javíthatjuk a demográfiai viszonyokat.

Az infrastrukturális kiépítettség, a kedvező közlekedési lehetőség, a stabil munkaerőpiaci helyzet, a vállalkozói hajlandóság alapjául szolgál a szolgáltatások stabilitásához, illetve új szolgáltatások belépéséhez. A népi hagyományok és termelési tradíciók, a fejlett élelmiszeripar és természeti környezetünk kiindulópontja a szolgáltatások megteremtésének és fejlesztésének.

A marketing hiánya negatív elemként jelenik meg, hátráltatva a szolgáltatások életképességét. Az Internet és a számítógép használat és hozzáférhetőség kevésbé elterjedt a közösség területén. Inkubátor ház sem működik, mely a szolgáltatásokhoz szükséges háttérrel biztosíthatná.